

הנותרים מימי זיבה הם, כבר ספרה ז' נקיים, וגם עברו י"א ימי זיבה, לכשנצרך ח' נקיים עם ג' ימי הראיה. נמצא שיום ט' לנקיים פתח נדה הוא.

שלישה עשר ימים טמא ראיתי פתחה לאחר **שבעה נקיים**. שממה נפשך היום השמיני הוא פתח נדה. שאם הכל היה זיבה הרי כבר עברו ז' נקיים, ואף אם ב' ימים הראשונים היו זיבה ושבעה הימים שאחר כך היו נדות וארבעה האחרונים זיבה. הרי כבר עברו י"א ימי זיבה וגם ספרה ז' נקיים והיום השמיני לנקיים הוא פתח נדה.

כללו של דבר: אין לחשוש שג' ימי ראיה הראשונים מימי זיבה הם ואחר כך נמשכת הראיה לתוך ימי נדה, שכל שראתה ג' ימי זיבה רצופים אינה יוצאת מימי זיבה עד שתספור ז' נקיים.

וזהו שאומרת המשנה: **שאיין פתח בטועה פחות משבעה**, שאפילו ראתה י"ד יום אינה חוזרת לפתח נדה עד שתספור ז' נקיים, ולא יתר על **שבעה עשר**, שאף אם ראתה יום אחד בלבד, אחר י"ז ימים יצאה מידי ספק, כמבואר בתחילת הברייתא.

אמר ליה רב אדא בר אבהו לרבה: למה לי כולי האי? שטעה רב אדא וסבר שכל אלו הימים שהצריכה המשנה, הם כדי להתיירא לבעלה. ולכך הקשה: תמנה שבעה נקיים בלבד — ותשתרי. שהרי בין נדה ובין זבה

ימים הראשונים ימי זיבה היו, שא"כ גם היום הרביעי והחמישי לא מימי נדות הם כי לא יצאה מימי זוב עד שתספור ז' נקיים.

ו' ימים טמא ראיתי, פתחה לאחר י"ד נקיים, שאף אם שני הימים הראשונים היו סוף ימי זוב ומיום הג' מתחילים ימי נדות, כבר נשלמו י"ח ימי נדה וזוב ביום י"ד, ולמחרתו פתח נדה הוא.

ז' ימים טמא ראיתי פתחה לאחר י"ג נקיים. שממה נפשך יום י"ד פתח נדה הוא.

שמונה ימים טמא ראיתי, פתחה לאחר י"ב נקיים. שממה נפשך יום י"ג פתח נדה הוא.

תשעה ימים טמא ראיתי, פתחה לאחר י"א נקיים, שממה נפשך יום י"ב פתח נדה הוא.

עשרה (15) ימים טמא ראיתי, פתחה לאחר **עשרה נקיים**, שממה נפשך יום י"א פתח נדה הוא.

אחד עשר ימים טמא ראיתי, פתחה לאחר **תשעה נקיים**, שממה נפשך יום י' פתח נדה הוא.

שנים עשר ימים טמא ראיתי, פתחה לאחר **שמונה נקיים**. שממה נפשך יום ט' הוא פתח נדה. בין אם כולם היו מימי זוב, ובין אם ב' ימים הראשונים סוף ימי זיבה הם, ושבעה ימים הבאים ימי נדה הם ושלושה ימים

ולכאורה יש ראיה מכאן שמבואר עשרה ימים טמא ראיתי פתחה עשרה. ואם כשלא הפסיקה הראיה ממשיך הדם להיות דם נדה, אם כן, תצטרך אחרי העשרה ימים עוד י"א ימים לצאת

15. העולת שלמה דן בראיית נדה שנמשכה עשרה ימים בלי הפסק, האם נחשב הכל לימי נדה, או שמיד אחרי שבעה ימים של נדה מתחילים ימי הזיבה.

מותרת לבעלה לאחר ז' נקיים.

אמר ליה: המשנה לא דנה לגבי היתר האשה לבעלה, אלא לתקונה לידו נדה ופתחה קאמרינן. שתוכל לשוב לחשבון ימי נדות וימי זוב. ונפקא מינה מזה לדינים רבים כמבאר.

תנו רבנן: כל הטועות בימי נדה וזוב האמורות לעיל, מחמירים עליהן כדין זבות. שיהיו מביאות קרבן זב שהוא שני תורים, אחד לחטאת ואחד לעולה. אבל עוף החטאת אינו נאכל, משום שהוא ספק קרבן ספק חולין. שאולי אינן זבות אלא נדות, ולא חייבות קרבן, וחטאת העוף נמלקת. ואם היא חולין, כנבילה היא. ורק בתורת חטאת התירה התורה עוף מלוק לאכילה לכהנים. והתור לעולה קרב על תנאי. אם זבה היא הוא יעלה לחובתה. ואם נדה היא, יהא לנדבה.

חזין מפתחה שבועה [באשה שרואה י"ג ימים], ופתחה שמונה [באשה שרואה י"ב ימים] שמביאות קרבן ונאכל כזבות ודאיות. שודאי מתוך י"ב ימים אלו יש ג' ימים רצופים של זיבה. שאף אם נאמר שב' ימים הראשונים היו סוף זיבה, וז' ימים אחריהם היו ראיית נדה, עדיין נשאר בסופם ג' ימים רצופים שראתה בהם, וודאי ראיית זבה היא.

וכל שכן אם כל ז' ימים הראשונים היו ראיית נדה, שאז כל ה' ימים האחרונים הם ראיית זבה.

ופריך ארישא דברייתא: אטו "כל הטועות זבות"? [ומשמע מהלשון הזה שהן ודאי זבות] והלא אינן אלא ספק.

ותו פריך: וכי הרואה יום אחד ושני ימים, [שהם בכלל כל הטועות שנשנו במתניתין] בת איתויי קרבן היא? והרי אין חיוב קרבן אלא בזבה גדולה, שראתה ג' ימים רצופים, ולא בשומרת יום כנגד יום.

ומשנינן: אלא כוונת הברייתא היא, כל זבות הטועות [שמשמעו כל שיש להסתפק בהם בזוב, והיינו הרואה שלשה ימים ואילך] מביאות קרבן ואינו נאכל, חזין מפתחה שבועה ופתחה שמונה שמביאות קרבן ונאכל.

מתניתין:

אין טהרה בנגעים בפחות משבוע⁽¹⁶⁾ אחד של הסגר. ולא צריך לעולם יתר על שלשה שבועות של הסגר כדי שתברר הטהרה.

שבועות חדשים, המשנה הראשונה מנין ימים של הטועה, במשנה זאת שבועות של נגעים, ובמשנה הבאה מנין החדשים המעוברים בשנה, ותמה על זה שהרי גם בנגעים אפשר לתלות בימים ז' ימים עד כ"א ימים.

ותירץ בספר ברכת כהן שבנגעים באמת אינו תלוי בימים כי הרי יום אחד עולה לשבוע ראשון

מחשש זיבה, ואיך מספיקים עשרה נקיים. ולמעשה הכריע העולת שלמה כי גם כשלא הפסיקה בטהרה מאחרי היום השביעי, זוהי ראיית זיבה.

16. כתב בספר ערכי עלי, שנראה כי בדוקא נקטה המשנה שבועות, וזה סדר המשניות ימים

גמרא:

ושואלים: פשטיה דקרא במאי כתיב?

זה שכתוב שאין פחות משבוע, מדובר בנגעי אדם⁽¹⁷⁾. שיש מהם שמספיק שבוע אחד של הסגר. וכגון בהרת בשחין או במכוה שאם אין בו אחד מסימני טומאה, כשער לבן ופשיון, מסגירו הכהן שבעת ימים, ואם בתוך שבעה הופיעו סימנים אלו מצורע מוחלט הוא, ואם לא, נטהר.

וזה שכתוב "ולא יתר על שלשה שבועות" מדובר בנגעי בתיים. וכגון שראהו הכהן והסגירו שבעת ימים. ובסוף שבעת ימים עמד הנגע בעינו ולא פשה, מסגירו לשבוע נוסף. ואם בסוף שבוע שני עדיין עמד בעינו, חולץ האבנים המנוגעות וקוצה וטח את הבית, ומסגירו שבעת ימים נוספים. ולסוף שבוע שלישי אם חזר הנגע נותץ כל הבית. ואם לא חזר הריהו טהור.

אמר רב פפא: "צדקתך כהררי איל" אלו נגעי אדם. שמתבררים בשבוע אחד אם ליחלט או ליטהר, וכצדקה היא למצורע.

"משפטיך תהום רבה" אלו נגעי בתיים. שדינם קשה, שאינם מתבררים אלא לאחר ג' שבועות.

אמר רב יהודה: אלמלי צדקתך כהררי איל, מי יוכל לעמוד לפני משפטיך שהם כתהום רבה.

רבה אמר: כך מתפרש הפסוק. צדקתך כהררי איל. מפני שמשפטיך תהום רבה.

ומפרשין: במאי קמיפלגני? בפלוגתא דר' אלעזר ור' יוסי ברבי חנינא.

דאתמר: ר' אלעזר אומר כובש הקב"ה ומסתיר את⁽¹⁸⁾ העוונות תחת מחילת כסא הכבוד כדי שיכריעו הזכויות.

ר' יוסי ברבי חנינא אומר, נושא הקב"ה את כף העוונות ומגביהה למעלה כדי שתכריע כף הזכויות.

ובזה חולקים גם האמוראים לעיל. דרבה סובר כר' אלעזר ומפרש כך: צדקתך שאתה מצדיקנו גדולה כהררי איל, מפני שאתה כובש ומסתיר את משפטיך דהיינו העוונות בתהום רבה. ורב יהודה סובר כר' יוסי ברבי חנינא, ומפרש, לולא שאתה מגביה את כף

ולשני, ולא יכלה המשנה לומר י"ד יום אלא דוקא שני שבועות או שלשה ומתוכם יורד היום שעולה לכאן ולכאן.

17. הקשה התפארת ישראל והלא גם בנגעי בתיים ובגדים יש אופנים שמתברר ההכשר אחרי שבוע אחד ולא דוקא בנגעי אדם.

ותירץ, שבבתיים ובגדים אחרי שבוע צריך לעשות מעשה להכשירם, שבבתיים צריך לקלף את הנגע ובבגדים צריך כיבוס. אך באדם אם

כהה הנגע נטהר בזה בלי שום מעשה נוסף.

18. רש"י כאן מפרש ש"כובש" את העוונות ו"נושא" את כף העוונות. והמהרש"א מביא שכראש השנה פירש רש"י שהכל מדובר על כפות המשקל, וכובש היינו את כף הזכויות, ונושא זה את כף העוונות.

ולפי זה לרבה הביאור הוא כך, צדקתך שאתה מצדיקנו כהררי איל על ידי שאתה מכריע את משפטיך בזה שאתה מוריד את כף

שתי הלחם אין נאכלין פחות משניים ימים לאפייתן. שנאפות מערב שבועות כי אין אפייתן דוחה שבת ויום טוב. לפיכך כשנאכלין בעצרת הוא לכל הפחות יום שני לאפייתן. ולא יתר על שלשה ימים. שאם חל עצרת בראשון בשבת שאז נאפין מערב שבת נמצא שאכילתן היא ביום השלישי לאפייתן, אבל יותר מזה אין.

לחם הפנים אין נאכל פחות מט', שאין אפייתו דוחה שבת ויום טוב, ונאפה בערב שבת ונסדר בשבת על השולחן, ונאכל לשבת הבאה שהיא יום תשיעי לאפייתו. ולא

עוונותינו כהררי א-ל, מי יוכל לעמוד מפני משפטיך שהם העוונות, שהיו מכריעים עד תהום רבה.

מתניתין:

אין פוחתין מארבעה חדשים⁽¹⁹⁾ המעוברים [של שלשים יום] בשנה, ולא נראה לחכמים לעשות יתר על שמונה חדשים בשנה. ובגמרא חולקים האמוראים אם הכוונה שמונה מעוברים או חסרים.

הזכויות כשהומות רבה.

החודשים המעוברים יוצא ראש השנה יום וחצי אחרי המולד.

וביאר, שכוונת הרמב"ם היא, כיון שיש מותרות, לכן אי אפשר לעשות כלל גדול שחודש אחד מלא ואחד חסר, כי לפעמים צריך להוסיף חודש מעובר, וכיון שניתן לחכמים הכח להוסיף, שוב יכולים הם לקבוע עוד מעוברים וחסרים מפני הצורך.

ובחיבורו [פ"ח מקידוש החודש הלכות ה"ט] פירש הרמב"ם באופן אחר, שמדובר בזמן שקידשו על פי הראיה, ולפעמים יתכן שלא תראה הלבנה ביום השלושים כמה חודשים בזה אחר זה מפני שהיו עבים או שהיה הירח קטן ולא התכוונו אנשים לראותו, ועשו בית דין כמה חדשים מעוברים ברציפות, עד שבסוף יראה מולד הלבנה בכ"ה לחודש, וזה שחוק והפסד גדול לענין סדר החדשים, ולכן הקבלה בידי חז"ל שכאשר לא נראה הירח בתחילת החודש, עושים חודש אחד מלא ואחד חסר, ואם יש צורך מוסיפים מלא או חסר, כפי הצורך לסדר את החודשים שיתאימו למולד הלבנה.

וכשעושים חודש חסר בלי שתראה הלבנה אלא מחמת החשבון, אין זה נקרא קידוש

19. הזמן שבין מולד אחד של הלבנה לבין המולד בחודש הבא הוא: כ"ט ימים ומחצה [ועוד משהוא], ובחדשים יחד זה חמישים ותשעה יום. ולפי זה, היה ראוי לעשות חודש אחד מלא ואחד חסר, שזה ביחד גם כן חמישים ותשעה יום, ויתאימו על ידי זה את החודשים למולדות הלבנה. אך במשנה כאן מבואר שעושים גם שמונה חסרים, ולדעת רב הונא גם שמונה מעוברים. וצריך להבין מדוע עושים כך, והרי לפי החשבון צריך לעשות אחד מלא ואחד חסר.

וכתב הרמב"ם בפירוש המשניות שהטעם הוא כי בכל חודש של הלבנה יש קצת יותר מכ"ט יום ומחצה והמותרות האלו מצטרפים במשך הזמן ולכן צריך להוסיף חדשים מעוברים, ולפעמים הוסיפו יותר מדי מעוברים ולכן בשנה שלאחריה עושים יותר משה חסרים.

ותמהו עליו, שהרי מהמותרות מצטרף רק יום אחד לשלש שנים בערך. ועוד הקשה החקרי לב, הרי מבואר בגמרא שלפעמים על ידי תוספת

יתר על אחד עשר, וכגון שחל ראש השנה בחמישי בשבת, ושישי יום טוב שני דראש השנה הוא. שאז אפייתו ביום רביעי בשבת ונאכל לשבת הבאה שהיא יום י"א לאפייתו. אבל יותר מזה אין.

אין קטן נימול פחות משמונה, וזוהי מילה בזמנה. ולא יתר על שנים עשר יום. וכגון שנולד בין השמשות של ערב שבת. שהוא ספק יום ו' ספק ליל שבת. ואינו נימול לשבת הבאה שספק יום תשיעי הוא, ומילה שלא בזמנה לא דוחה שבת ויום טוב. ואם יום א' ויום ב' הם ראש השנה, ימול רק ליום ג' שהוא יום י"ב ללידתו.

גמרא:

והוינן בה: מאי "לא נראה יתר על שמונה", ששינו במשנה?

אמר רב הונא: לא נראה לחכמים לעבר יתר על שמונה חדשים. ועושים לכל הפחות ארבעה חדשים חסרים של כ"ט יום.

שנה של תורה היא שנת לבנה, שהיא י"ב מחזורים של מולד הלבנה הנקראים חדשים. [או י"ג חדשים בשנה מעוברת]. ובין מולד למולד יש כ"ט יום ומחצה, ושבע מאות תשעים ושלושה חלקי שעה, [המורכבת מאלף ושמונים חלקים] אך מאחר ואי אפשר לקדש את החודש באמצע היום, משום ההלכה ש"ימים אתה מחשב לחדשים ואי אתה מחשב שעות", לפיכך עושים חלק

מהחדשים מלאים של שלשים יום, וחלקם חסרים של כ"ט יום. ואם יהיה חודש אחד מלא ואחד חסר יהיו כל שני חדשים נ"ט יום השווים לזמן שני מולדות שהם גם נ"ט יום בקירוב.

ולפי חשבון זה יש בין מולד תשרי של שנה זו למולד תשרי של שנה הבאה התקדמות של ארבעה ימים בימות השבוע. שהרי לפי זה יש בשנה, שהיא שנים עשר חודש, 354 ימים שהם חמישים שבועות ועוד ארבעה ימים [4+50=354], [ועוד שמונה שעות, ושמונה מאות שבעים וששה חלקי שעה]. ואם עושים ו' חדשים מלאים וששה חסרים, גם השינוי בין ראש השנה של שנה זו לראש השנה הבא יהיה כך. וכגון שאם השנה חל ראש השנה בשבת, לשנה הבאה יחול ברביעי בשבת. ונמצא שחל ראש השנה ביום המולד של תשרי.

אבל אם יהיו שבעה מלאים וחמישה חסרים יתאחר ראש השנה ביום אחד לאחר המולד, ואם יהיו שמונה מלאים וד' חסרים יתאחר ראש השנה ביומיים לאחר המולד. ואם יהיו תשעה מלאים יתאחר ראש השנה בשלושה ימים לאחר המולד.

ולפי זה מקשינן: מאי שנא תשעה מלאים דלא עבדינן? ונתבאר בטעמו, משום דאם כן קדים ואתי סיהרא של מולד תשרי תלתא יומי לפני ראש השנה, ויראה תמוה לאנשים וירננו על החכמים שעושים מה שרוצים, השתא נמי כשעושים שמונה מלאים, גם כן קא קדים ואתי מולד תשרי תרי יומי לפני

כמו שעושים כאשר מעברים כשלא נראתה הלבנה.

החודש אלא קביעת החודש, וכאשר מעברים על פי החשבון, עושים סעודת עיבור החודש